

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ЛЬВІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

Циклова комісія формування загальних компетентностей

ЗАТВЕРДЖУЮ

заступник директора

з навчальної роботи

Галина КУЧАБСЬКА

2025-2026 н.р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ**

Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність	I5 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр

Львів

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Вітюк Н. Ю. – викладач гуманітарних дисциплін II кваліфікаційної категорії Львівського медичного фахового коледжу післядипломної освіти

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні циклової комісії формування загальних компетентностей

Протокол № 1 від 29.08.2025 р.

Голова циклової комісії **Марія СТРАЖНІКОВА**

Програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» складена відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» (наказ МОН України №1202 від 08.11.2021 року) та освітньо-професійної програми «Сестринська справа», затвердженої на засіданні Педагогічної ради Львівського медичного фахового коледжу післядипломної освіти протокол № 6 від 05.06.2025 року.

Галузь знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
 Спеціальність **I5 Медсестринство**
 Складено відповідно **до навчального плану 2025 р.**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення</u> Спеціальність <u>I5 Медсестринство</u> Освітній ступінь <u>Фаховий молодший бакалавр</u>	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 90		Рік підготовки
		1-й
		Семестр
		1-й
Кількість аудиторних годин – 36 год.		Лекції
		20 год
Кількість годин самостійної роботи здобувача – 24 год.		Семінарські
		16 год
Екзамен – 30 год		Самостійна робота
	24 год.	
	Вид контролю	
	Екзамен	

Примітка: 1 кредит ЄКТС становить 30 академічних годин

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: історія та культура України від найдавніших часів до сьогодення, створення матеріальних та духовних цінностей українським народом за час його існування.

Міждисциплінарні зв'язки з: українською мовою за професійним спрямуванням, філософією.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни є: формування історико-культурної свідомості молоді, в якій поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний і духовний розвиток, усвідомлення нею нерозривного зв'язку між надбанням минулого і сучасного, традиціями і досвідом різних поколінь українців, виховання патріотизму, відповідальності за долю своєї Батьківщини, спонукання до наполегливої праці в розбудові і зміцненні держави Україна.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: допомогти студентам зрозуміти сучасність на основі аналізу минулого; вивчити явища та процеси в історії суспільно-політичного та культурного життя України, визначити місце і роль в українській історії найвизначніших історичних постатей; формувати у студентів почуття патріотизму, національної гідності, об'єктивності в оцінці подій і фактів в історії та культури України.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати:

- основні шляхи етногенезу української нації;
- основні періоди історичного розвитку українського народу;
- етапи формування української нації;
- головні події, що вплинули на хід історії України; основні праці вітчизняних і зарубіжних істориків, присвячених проблемам історії України.

вміти:

- трактувати культурні процеси розвитку української нації на зрізі основних епох;
- характеризувати тенденції розвитку і функціонування української культури;
- опанувати новітні історичні концепції.

2.3. Компетентності та очікувані результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна. Згідно освітньо-професійної програми “Сестринська справа” дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

Компетентність	Знання	Уміння / навички	Комунікація	Автономія та відповідальність
	<p>Зн1. Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань</p>	<p>Ум1. Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв’язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання</p> <p>Ум2. Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних</p> <p>Ум3. Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті</p>	<p>К1. Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання</p> <p>К2. Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності</p>	<p>АВ1. Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін</p> <p>АВ2. Покращення результатів власної діяльності і роботи інших</p> <p>АВ3. Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії</p>

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов, відповідальність за результати своєї діяльності, здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності

<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	<p>Зн1</p>	<p>Ум1, Ум2, Ум3</p>	<p>К1</p>	<p>АВ2</p>
<p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі</p>	<p>Зн1</p>	<p>Ум1, Ум2</p>	<p>К1</p>	<p>АВ2</p>

<p>розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>				
<p>ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем</p>	<p>Зн1</p>		<p>K1,K2</p>	<p>AB2</p>

2.4. Програмні результати навчання. Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна “Історія та культура України”, які визначені освітньо-професійною програмою “Сестринська справа” підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності І5 Медсестринство є:

ПРН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ пп	Тема	Загальний обсяг	Кількість годин		
			Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Вступ до курсу. Початки державності на українських землях. Культура Стародавньої України.	6	2		4
2	Формування та історико-культурний розвиток держав Київська Русь та Галицько-Волинське князівство.	8	2	2	2
3	Історичні та культурні реалії в Україні у II пол. XIV – I пол. XVII ст.	10	2	2	6
4	Козацько-Гетьманська доба. Українське бароко.	12	2	2	2
5	Національне історико-культурне відродження України наприкінці XVIII-XIX ст.	14	2	2	2
6	Відродження української держави початку XX ст. Розквіт модернізму.	8	2	2	4
7	Україна у міжвоєнний період (1921-1939 рр.). Проблеми культурного розвитку.	6	2	2	2
8	Україна в роки Другої Світової війни (1939-1945 рр.)	6	2		2
9	Повоєнна Україна. Культурний розвиток України у повоєнний період.	10	2	2	-
10	Національно-державне та духовне відродження України кінця XX – поч. XXI ст.	10	2	2	-
11.	Підготовка до екзамену	30			30
	Усього годин	90	20	16	54

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБ'ЄМ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

на вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Вступ до курсу. Початки формування державності на українських землях.

Культура Стародавньої України.

Історія України як наука. Предмет, завдання і концепція курсу “Історія та культура України”. Характеристика основних джерел. Археологічна періодизація історії України, еволюція людини та людського суспільства. Становлення і розвиток державотворчої традиції на території України: кіммерійці, скіфи, сармати. Античні міста – держави Північного Причорномор’я. Походження східних слов’ян та їх розселення на території України. Антське об’єднання. Державно-племенні утворення VII-VIII ст.

Найдавніше населення України та його культура. Особливості археологічних культур. Початки релігійних вірувань. Поява найдавнішого мистецтва.

Трипільська культура. Світове значення трипільської культури. Культура скіфів, сарматів. Скіфо-сарматське мистецтво.

Грецька колонізація Північного Причорномор’я, розвиток культури слов’ян на території України. Побут і звичаї східних слов’ян. Духовний світ слов’ян.

Тема 2. Формування та історико-культурний розвиток держав Київська Русь та Галицько-Волинське князівство.

Теорії походження Русі. Утвердження династії Рюриковичів у Києві, внутрішньополітична діяльність перших київських князів, розширення території держави.

Суспільно-політичний устрій Київської Русі. Початки законодавства. “Руська правда”, зовнішня політика Русі, її міжнародне значення. Реформи Володимира Великого – адміністративна, військова, фінансова, судова, освітня, релігійна.

Причини роздробленості Київської Русі. Феодальні уособиці. Історичне значення Київської Русі.

Економічне і політичне зміцнення Галицького та Волинського князівства. Галицьке князівство в XI-XII ст. Династія Ростиславовичів. Волинське князівство в XII ст. Галицька “Смута”. Внутрішня і зовнішня політика Романа Мстиславовича. Данило Галицький та його антиординська діяльність. Боротьба Галицько-Волинських князів з монголо-татарами. Галицько-Волинська держава за наступників Данила. Значення Галицько-Волинської держави для розвитку української нації та її державницьких традицій.

Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Запровадження християнства та його вплив на культуру Київської Русі. Розвиток писемності та шкільництва. Наука. Медицина. Література. Мистецтво. Особливості давньоукраїнського іконопису, його видатні пам’ятки. Оборонне, житлове і культове мистецтво. Давньоруська скульптура. Музика. Галицько-Волинський літопис (XIII ст.). Мистецтво і архітектура Галицько-Волинського князівства.

Тема 3. Історичні та культурні реалії в Україні у II пол. XIV – I пол. XVII ст.

Причини ослаблення українських князівств. Литовсько-руське князівство – феодальна литовсько-українсько-білоруська держава з елементами федеративного устрою, повною

автономією українських та білоруських земель. Кревська унія (1385 р.). Посилення влади литовських князів.

Зміна геополітичної ситуації на переломі XIV-XV ст. і проблеми державності України. Утворення Кримського ханства, посилення турецько-татарської агресії, захоплення Чернігово-Сіверщини Московською державою. Остаточна ліквідація залишків української державності.

Загарбання Польщею Західного Поділля. Боротьба проти литовських і польських феодалів. Люблінська унія (1569 р.) та її політичні, економічні та етнокультурні наслідки для України.

Формування і вихід на історичну арену українського козацтва. Причини виникнення козацтва. Дмитро Вишневецький Байда. Реєстрові козаки. Заснування Запорізької Січі та перетворення її в християнсько-демократичну республіку.

Селянсько-козацькі повстання кінця XVI – поч. XVII ст. під проводом К. Косинського, С. Наливайка, М. Жмайла, І. Сулими, П. Павлюка, Я. Острянина. Куруківська угода (1625 р.). «Ординація» (1638 р.). Причини поразки селянсько-козацьких повстань кінця XVI – поч. XVII ст.

Особливості формування ренесансної культури на українських теренах. Періодизація.

Українське передвідродження та його представники: Ю. Дрогобич, Павло Русин, Ст. Оріховський та ін.

Ренесансні центри в Україні.

Острозька академія та її роль у становленні вищої освіти в Україні. Літературно-видавнича діяльність культурно-освітнього центру. Острозька біблія. Берестейська унія (1596 р.). Діяльність Львівського Ставропігійського братства, заснування шкіл. Відродження освітнього та духовного життя в Києві. Значення реформаторської діяльності митрополита Петра Могили у церковній та освітній сферах. Києво-Могилянський колегіум.

Розквіт образотворчого мистецтва. Творчі здобутки українських ренесансних митців, їх внесок у загальноєвропейську спадщину.

Тема 4. Козацько-гетьманська доба. Українське бароко.

Посилення кріпосницького гніту в 1638-1648 рр. Причини національно-визвольної війни українського народу 1648-1676 рр. Початок війни. Перші перемоги. Розгром польсько-шляхетських військ під Жовтими Водами. Перемога під Корсунем, під Пилявцями. Облога Львова.

Зборівський договір (1649 р.). Відродження української державності.

Зовнішньополітична діяльність козацько-гетьманської держави.

Молдавські походи козацтва. Битва під Берестечком. Білоцерківський договір (1651 р.). Розгром польського війська під Батогом. Бої під Монастирищем і Жванцем. Жванецька угода. Переяславська угода (1654 р.). Віленське перемир'я (1656 р.).

Політичне становище України після смерті Б. Хмельницького. І. Виговський. Гадяцький договір. Велике Князівство Руське. Битва під Конотопом. Ю. Хмельницький. Переяславська угода (1659 р.).

Руїна козацько-гетьманської держави. Україна в політичних планах Росії, Польщі, Туреччини. Андрусівське перемир'я (1667 р.) та закріплення поділу України.

П. Дорошенко і союз з Туреччиною. Гетьмани І. Многогрішний і І. Самойлович. Бахчисарайське перемир'я (1681 р.).

“Вічний мир” і остаточне закріплення поділу України.

Гетьманщина у складі Московської держави. Обрання гетьманом І. Мазепи. Україна на початку Північної війни. Перехід І. Мазепи на бік Карла XII та наслідки для України.

Полтавська битва. Конституція П. Орлика – перша українська Конституція. Обмеження української автономії в першій половині XVIII ст. Реформи Петра І. І. Скоропадський. Перша Малоросійська колегія. Правління Гетьманського уряду (1735-1750 рр.). Відновлення гетьманства. Гетьман К. Розумовський. Ліквідація гетьманату Катериною ІІ. Ліквідація Запорізької Січі (1775 р.) і скасування козацької автономії.

Антифеодальні виступи селян і козаків XVIII ст. Початок гайдамацького руху. Коліївщина (1768 р.). М. Залізняк і І. Гонга. Посилення руху опришків в західноукраїнських землях. О. Довбуш.

Особливості формування світоглядних засад в культурі Нового Часу України. Вплив розвитку освіти і науки на формування нового світогляду в Україні в часи козацького бароко. Мистецтво козацького бароко. Український портретний живопис. Зародження пейзажного і побутового живопису. Гравюра.

Мемуарно-історична проза. Творчість Г. Сковороди. Формування музичної освіти в Україні. Театр. Драми Г. Кониського, Ф. Прокоповича, Д. Туптала. Вертепні вистави.

Західноукраїнське (єзуїтське) бароко. Значення бароко для української і світової культурної спадщини.

Тема 5. Національне історико-культурне відродження України наприкінці XVIII-XIX ст.

Ідея української державності у суспільно-політичному та культурному житті України (кінець XVIII – поч. XIX ст.).

Соціально-політичне та економічне становище українських земель в кінці XVIII – першій половині XIX ст.

Заснування Київського університету (1834 р.). Діяльність Кирило-Мефодієвського братства, його провідні діячі: М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко, М. Гулак. “Закон Божий. Книга буття українського народу”. Розвиток національного руху на Наддніпрянській Україні.

Відродження національно-культурного руху в Галичині. Діяльність товариства “Руська Трійця”. Альманах “Русалка Дністровая”.

Революція 1848-1849 рр. Активізація національного руху під впливом революції 1848-1849 рр. Створення Головної Руської Ради.

Реформи в Австрійській та Російській імперіях: фінансова (1862 р.), судова і земська (1864 р.), міська (1870 р.), військова (1862-1874 рр.) та освітня.

Суспільні течії та рухи ІІ пол. XIX ст. Громадівський рух.

Репресії російського уряду щодо розвитку української культури.

Валуєвський (1863 р.) та Емський (1876 р.) укази.

Активізація культурного життя в Західній Україні у 50-80 рр. XIX ст.

Утворення Головної Руської Ради та її вимоги культурно-національної автономії. “Галицько-Руська Матиця”, “Собор Руських вчених”.

Пошвавлення культурних зв'язків між Галичиною та Наддніпрянською Україною, діяльність товариств “Просвіта”, Товариство ім. Т. Шевченка (1873 р.)

Творчий внесок у розвиток національної культури В. Антоновича, М. Драгоманова, П. Чубинського, П. Житецького.

Становлення національного професійного театру та музики, творчість видатних драматургів та акторів: І. Карпенка-Карого, І. Котляревського, Т. Квітки-Основ'яненка, М.

Кропивницького, М. Садовського; композиторів М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, С. Людкевича.

Колоніальний статус українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Події першої російської революції 1905-1907 рр. в Україні. Вибори до Державної Думи і участь у ній українських депутатів. Національне та аграрне питання в програмах політичних партій і рухів.

Перша світова війна. Україна у планах іноземних держав. Утворення «Союзу визволення України». Головна Українська Рада. Українські січові стрільці. Військові операції на території України в роки Першої світової війни. Репресії проти українців в Російській та Австро-Угорській імперіях.

Тема 6. Відродження української держави початку ХХ ст.

Розквіт модернізму

Лютнева революція 1917 р. в Російській імперії і активізація національно-визвольного руху в Україні. Утворення Центральної Ради, її внутрішня і зовнішня політика. Чотири універсали Центральної Ради. Діяльність М. Грушевського та В. Винниченка. Причини поразки невдач Центральної Ради.

Державний переворот і встановлення гетьманського режиму в Україні.

Внутрішня і зовнішня політика П. Скоропадського. Причини краху Гетьманату. Утворення Директорії. Внутрішня і зовнішня політика УНР на чолі з В. Винниченком та С. Петлюрою.

Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Внутрішня і зовнішня політика урядів К. Левицького і С. Голубовича. Акт злуки ЗУНР і УНР 22 січня 1919 р.

Радянсько-польська війна 1920 р. Ризький мирний договір. Причини поразки національно-визвольних змагань 1917-1921 рр.

Особливості культурного розвитку України у ХХ ст. Український модернізм. Становлення українського модерну в літературі: І. Франко, Л. Українка. Перші модерні об'єднання в літературі: “Молода Муза” і “Українська хата”. Формування модерного театрального мистецтва. Л. Курбас, Г. Юра. Молодіжний театр у Києві. Мистецько-театральне об'єднання “Березіль”. Зародження українського кінематографу. Творчість О. Довженка.

Становлення модерну в архітектурі. Українська Академія мистецтв: творча спадщина М. Бойчука, Г. Нарбута, Ф. Кричевського, О. Богомазова.

Формування модерного малярства на західноукраїнських землях. О. Новаківський, І. Труш, О. Кульчицька.

Тема 7. Україна у міжвоєнний період (1921-1939 рр.).

Проблеми культурного розвитку.

Становлення більшовицької влади на українських землях. Політика “військового комунізму” в Україні. Голод в Україні 1921-1922 рр. Запровадження “Нової економічної політики” більшовиків в Україні (НЕП).

Утворення СРСР і доля України в багатонаціональній радянській інтеграції.

Україна в більшовицьких планах побудови “соціалістичного суспільства”. Сталінський план індустріалізації, колективізації, культурної революції. Командно-адміністративний метод господарювання. Масові репресії 30-х рр. Розкуркулення. Голод 1932-1933 рр. Трагічні наслідки голодомору в Україні. Репресії проти національної інтелігенції. “Розстріляне Відродження”.

Діяльність національно-політичних організацій Західної України, створення Української Військової Організації під керівництвом Є. Коновальця. Створення Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Громадські організації Західної України. Утворення Організації Українських Націоналістів.

Українська культура в умовах тоталітарного режиму 20-40-х рр. XX ст. Українізація: проблеми, перспективи. Становлення методу “соціалістичного реалізму”. Умови розвитку культури в УРСР, зростання українізації. Репресії проти української інтелігенції. “Розстріляне Відродження”.

Культурна революція на західноукраїнських землях в 1939-1941 рр.

Тема 8. Україна в роки Другої Світової війни (1939-1945 рр.).

Пакт від 23 серпня 1939 р. між СРСР і Німеччиною. Напад Німеччини на Польщу. Початок Другої світової війни. Анексія Радянським Союзом Західної України. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Причини та характер війни. Окупація України. Боротьба українського народу проти фашистських і радянських окупантів. Формування загонів УПА. Корінний перелом в ході війни. Утворення Української Головної Визвольної Ради (липень 1944 р.). Завершення Другої Світової війни. Внесок українського народу у боротьбу проти фашизму. Вступ України в ООН.

Тема 9. Повоєнна Україна.

Культурний розвиток України у повоєнний період.

Соціально-політичні зміни в УРСР післявоєнного періоду. Причини голоду 1946-1947 рр.

Труднощі і здобутки відбудови промисловості України. Складність суспільно-політичних процесів на західноукраїнських землях. Операція “Вісла”. Львівський церковний собор (1946 р.). Початок лібералізації в Україні в середині 50-60-х рр. XX ст. “Хрущовська відлига” (1953-1964 рр.). Рух “Шістдесятників”. Зміна політичного курсу СРСР в жовні 1964 р. Масові арешти учасників українського правозахисного руху в середині 60-х рр. і їх наслідки.

Утворення Української Гельсінської групи. Наростання кризових явищ у соціально-економічному, політичному і культурному житті в 70-80-х рр.

Політика русифікації та денационалізації. Рух “Шістдесятників” та його визначні представники. Творчість Л. Костенко, Д. Павличка, І. Драча, В. Стуса. Освіта, література, театр за умов русифікації української культури. Розвиток українського кінематографу. С. Параджанов, І. Миколайчук. Розвиток театру. Н. Ужвій, А. Бучма. Музичне мистецтво. Л. Ревуцький, В. Лятошинський, С. Мірошніченко. Політичні процеси та переслідування української інтелігенції в 70-80-х рр. XX ст. Дисидентський рух як спротив тоталітарному режиму. Національно-культурні процеси періоду перебудови.

Тема 10. Національно-державне та духовне відродження України кінця XX – поч. XXI ст.

Криза комуністичного режиму та її крах. Курс на перебудову. Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Перші прояви демократизації суспільного життя в Україні в II пол. 80-х рр. XX ст. Активізація українського національного руху. Утворення Народного руху України та його діяльність. Прийняття закону про державний статус української мови. Декларація про державний суверенітет України. Криза економічного, національного і політичного життя в СРСР. Державний переворот ГКНС 19-20 серпня 1991 р. Прийняття Акту про державну

незалежність України (24 серпня 1991 р.). Всеукраїнський референдум (1 грудня 1991 р.). Обрання президентом України Л. Кравчука. Основні напрямки розбудови суверенної держави 1991-1994 рр. Президентські вибори 1994 р. Обрання президентом України Л. Кучми.

Державне будівництво України в другій половині 90-х рр. ХХ ст. Процес інтеграції України в європейський, правовий, військовий та економічний простір.

Вступ України до Ради Європи (1995). Прийняття Конституції України (28 червня 1996 р.) Українсько-російські відносини та їх суперечності. Українсько-американські відносини та їх роль у зміцненні внутрішнього та зовнішнього становища України. Президентсько-виборча кампанія 2004 р. Помаранчева революція 2004 р., її суть, вимоги, здобутки. Обрання президентом В. Ющенка. Курс на євроінтеграцію та НАТО. Вступ України до СОТ. Президентська кампанія 2010 р. Обрання президентом В. Януковича. Партія регіонів. Зміни до Конституції, посилення русифікації (закон Колесніченка-Кивалова «Про регіональні мови 2012 р.).

Політична криза 2013 р. Євромайдан і Революція Гідності. Закони про диктатуру 16 січня 2014 р. та застосування владою зброї проти громадян. Небесна Сотня. Спроба перезавантаження влади, президентські вибори і парламентські вибори 2014 р. Обрання президентом України П. Порошенка.

Анексія Росією Автономної Республіки Крим. Сепаратистський заколот на Сході України. АТО. Військове протистояння російсько-терористичної агресії (2014-2018 рр.). Президентські вибори (31 березня 2019 р.). Другий тур президентських виборів (21 квітня 2019 р.). Обрання президентом України В. Зеленського. Дострокові вибори до Верховної Ради України (21 липня 2019 р.). Україна: перспективи і проблеми входження до ЄС. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації на території України 24.02.2022 р. Єднання українського народу в ході війни. Підтримка ЗСУ. Волонтерський рух. Українські лікарі на фронті і в тилу. Демократизація та національно-культурне життя в Україні в 80-90 рр. ХХ ст.

Українська література, мистецтво в нових умовах існування незалежної держави. Створення концепції національної освіти. Формування шкільництва. Система реформування вищої освіти та українські реалії. Становище та перспективи розвитку української науки. Особливості мистецького та літературного життя. Основи законодавства про культуру, мову, освіту. Входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору. Сучасний стан розвитку культури. Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі. Необхідність реформування культурної політики.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Формування та історико-культурний розвиток держав Київська Русь та Галицько-Волинське князівство.

Формування державності на території Київської Русі у X-XI ст.

Теорії походження Русі. Утвердження династії Рюриковичів у Києві. Зовнішньополітична діяльність перших Київських князів, розширення території держави.

Суспільно-політичний устрій Київської Русі.

Реформи Володимира Великого – адміністративна, військова, фінансова, судова, освітня, релігійна. Запровадження християнства і його значення в розвитку культури та мистецтва монархічної доби.

Князь Ярослав Мудрий. Початки законодавства. «Руська правда», зовнішня політика Русі, її міжнародне значення.

Причини роздробленості Київської Русі. Феодальні уособиці. Історичне значення Київської Русі.

Економічне і політичне зміцнення Галицького та Волинського князівства. Галицьке князівство в XI-XII ст. Династія Ростиславовичів. Волинське князівство в XII ст. Галицька "Смута". Внутрішня і зовнішня політика Романа Мстиславовича. Данило Галицький та його антиординська діяльність. Боротьба Галицько-Волинських князів з монголо-татарами. Галицько-Волинська держава за наступників Данила. Значення Галицько-Волинської держави для розвитку української нації та її державницьких традицій.

Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Запровадження християнства та його вплив на культуру Київської Русі. Розвиток писемності та шкільництва. Наука. Медицина. Література. Мистецтво. Оригінальна література Київської Русі. Літописи як вид оригінальної літератури.

Особливості давньоукраїнського іконопису, його видатні пам'ятки. Оборонне, житлове і культове мистецтво. Давньоруська скульптура. Музика. Галицько-Волинський літопис (XIII ст.). Мистецтво і архітектура Галицько-Волинського князівства.

Тема 2. Історичні та культурні реалії в Україні у II пол. XIV – I пол. XVII ст..

Процес приєднання українських земель до Литви.

Литовсько-Руське князівство – феодальна литовсько-українська-білоруська держава з елементами федеративного устрою, повною автономією українських та білоруських земель. Кревська унія (1385 р.). Умови Кревської унії.

Загарбання Польщею Західного Поділля. Люблінська унія (1569 р.) та її політичні, економічні та етнокультурні наслідки для України. Боротьба українського народу проти польсько-шляхетської експансії.

Формування українського козацтва. Заснування Запорізької Січі. Селянсько-козацькі повстання кінця XVI – початку XVII ст. під проводом К. Косинського, С. Наливайка, М. Жмайла, І. Сулими, П. Павлюка, Я. Острянина-Острянци. Гетьман П. Сагайдачний. Куруківська угода 1625 р. «Ординація» (1636 р.). Причини поразки козацьких повстань кінця XVI – початку XVII ст.

Соціально-економічні та історичні передумови формування української культури. Вплив української культури на суспільно-політичне життя Литовського князівства.

Особливості формування ренесансної культури на українських теренах. Періодизація.

Українське перед відродження та його представники : Ю. Дрогобич, П. Русин, С. Оріховський, Поширення книгодрукування. Українські першодруки. І. Федорова («Апостол», «Буквар», «Острозька Біблія»). Острозька академія та її роль у становленні вищої освіти в Україні.

Ренесансні центри в Україні.

Острозька академія та її роль у становленні вищої освіти в Україні. Літературно-видавнича діяльність культурно-освітнього центру. Острозька біблія. Берестейська унія (1596 р.). Діяльність Львівського Ставропігійського братства, заснування шкіл. Відродження освітнього та духовного життя в Києві. Значення реформаторської діяльності митрополита Петра Могили у церковній та освітній сферах. Києво-Могилянський колегіум.

Розквіт образотворчого мистецтва. Творчі здобутки українських ренесансних митців, їх внесок у загальноєвропейську спадщину.

Берестейська унія (1596 р.) та її наслідки для України. Відродження освітнього та духовного життя в Києві. Значення реформаторської діяльності митрополита Петра Могили у церковній та освітній сферах . Києво-Могилянський колегіум.

Тема 3. Козацько-гетьманська доба. Українське бароко.

Посилення кріпосницького гніту в 1638-1648 рр. Причини національно-визвольної війни українського народу 1648-1676 рр. Початок війни. Перші перемоги. Розгром польсько-шляхетських військ під Жовтими Водами. Перемога під Корсунем, під Пилявцями. Облога Львова.

Причини національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького (1648-1657 рр.). перші перемоги. Розгром польсько-шляхетських військ під Жовтими водами, Корсунем, Пилявцями. Облога Львова. Зборівський договір (1649 р.).

Відродження української державності. Внутрішня і зовнішня політика гетьмана. Битва під Берестечком. Білоцерківський договір (1651 р.). Розгром польського війська під Батогом. Бої під Монастирищем і Жванцем. Жванецька угода. Переяславська угода (1654 р.). Віленське перемир'я (1656 р.).

Політичне становище України після смерті Б. Хмельницького. І. Виговський. Гадяцький договір. Велике Князівство Руське. Битва під Конотопом. Ю. Хмельницький. Переяславська угода (1659 р.).

Руїна козацько-гетьманської держави. Андрусівське перемир'я (1667 р.) та закріплення поділу України.

П. Дорошенко і союз з Туреччиною. Гетьманщина у складі Московської держави. Гетьман І. Мазепа.

Полтавська битва. Конституція Пилипа Орлика. Обмеження української автономії у першій половині XVIII ст. Діяльність Малоросійської колегії. Правління гетьманського уряду (1735-1750 рр.). Відновлення гетьманства. Гетьман К. Розумовський. Ліквідація Запорізької Січі. Антифеодальні виступи селян і козаків XVIII ст. Початок гайдамацького руху. Коліївщина (1768 р.). Характерні особливості барокової культури.

Специфіка національного варіанту бароко в театрі та музиці. Народний мініатюрний театр ляльок – вертеп.

Українська музика доби бароко. Барокова церковна музика А. Веделя, М. Березовського, Д. Бортнянського.

Глухівська музична школа. Роль Києво-Могилянської Академії у розвитку освіти і культури народів Південної і Східної Європи.

Значення бароко для української і світової культури.

Тема 4. Національне історико-культурне відродження України наприкінці XVIII-XIX ст.

Ідея української державності у суспільно-політичному та культурному житті України (кінець XVIII – поч. XIX ст.).

Соціально-політичне та економічне становище українських земель в кінці XVIII – першій половині XIX ст.

Заснування Київського університету (1834 р.). Діяльність Кирило-Мефодієвського братства, його провідні діячі: М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко, М. Гулак. “Закон Божий. Книга буття українського народу”. Розвиток національного руху на Наддніпрянській Україні.

Відродження національно-культурного руху в Галичині. Діяльність товариства “Руська Трійця”. Альманах “Русалка Дністровая”.

Революція 1848-1849 рр. Активізація національного руху під впливом революції 1848-1849 рр. Створення Головної Руської Ради.

Реформи в Австрійській та Російській імперіях: фінансова (1862 р.), судова і земська (1864 р.), міська (1870 р.), військова (1862-1874 рр.) та освітня.

Суспільні течії та рухи II пол. XIX ст. Громадівський рух.

Репресії російського уряду щодо розвитку української культури.

Валуєвський (1863 р.) та Емський (1876 р.) укази.

Активізація культурного життя в Західній Україні у 50-80 рр. XIX ст.

Утворення Головної Руської Ради та її вимоги культурно-національної автономії. “Галицько-Руська Матиця”, “Собор Руських вчених”.

Пожвавлення культурних зв'язків між Галичиною та Наддніпрянською Україною, діяльність товариств “Просвіта”, Товариство ім. Т. Шевченка (1873 р.)

Творчий внесок у розвиток національної культури В. Антоновича, М. Драгоманова, П. Чубинського, П. Житецького.

Становлення національного професійного театру та музики, творчість видатних драматургів та акторів: І. Карпенка-Карого, І. Котляревського, Т. Квітки-Основ'яненка, М. Кропивницького, М. Садовського; композиторів М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, С. Людкевича.

Колоніальний статус українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Події першої російської революції 1905-1907 рр. в Україні. Вибори до Державної Думи і участь у ній українських депутатів. Національне та аграрне питання в програмах політичних партій і рухів.

Перша світова війна. Україна у планах іноземних держав. Утворення «Союзу визволення України». Головна Українська Рада. Українські січові стрільці. Військові операції на території України в роки Першої світової війни. Репресії проти українців в Російській та Австро-Угорській імперіях.

війни. Репресії проти українців в Російській та Австро-Угорській імперіях.

Тема 5. Відродження української держави початку XX ст.

Розквіт модернізму

Піднесення національно-визвольного руху в Україні після перемоги Лютневої революції в Петрограді. Утворення Центральної Ради, її внутрішня і зовнішня політика. Український національний конгрес та його рішення. Універсали Центральної Ради, їх зміст та значення. Третій Універсал Центральної Ради та проголошення Української Народної Республіки. Перша більшовицько-українська війна та її результати. Проголошення IV Універсалом незалежності УНР.

Брест-Литовський договір та його наслідки для України. Розпуск Центральної Ради, причини її поразки. Державний переворот і встановлення гетьманського режиму в Україні. Внутрішня і зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського.

Утворення Директорії. Внутрішня і зовнішня політика УНР на чолі з В. Винниченком та С. Петлюрою.

Друга більшовицько-українська війна.

Варшавський договір С. Петлюри. З Ю. Пілсудським і нова спроба відновлення української державності.

Ризький мирний договір і його умови.

Причини поразки визвольних змагань українського народу в 1917-1921 рр., їх уроки та історичне значення.

Утворення ЗУНР. Внутрішня та зовнішня політика урядів К. Ревуцького і С. Голубовича. Акт злуки ЗНР і УНР 222 січня 1919 р.

Специфіка українського модернізму, його виражене національне спрямування. Становлення українського модерну в літературі: І. Франко, Л. Українка, .

Перші модерні об'єднання в літературі: «Молода муза», «Українська хата», становлення модерного театру. Л. Курбас, Т. Юра. Мистецько-театральне об'єднання «Березіль».

Зародження українського кінематографу. Творчість О. Довженка.

Становлення модерну в архітектурі. Українська академія мистецтв: творча спадщина М. Бойчука, Т. Нарбути, Ф. Кричевського, О. Богомазова.

Тема 6. Україна у міжвоєнний період та в роки Другої світової війни (1921-1945 рр.). Проблеми культурного розвитку.

Встановлення більшовицької влади на українських землях. Політика “воєнного комунізму” в Україні. Голод в Україні 1921-1922 рр., його причини та наслідки. Утворення СРСР, державно-правовий статус України. Впровадження політики «коренізації», її український варіант.

Діяльність українських націонал-комуністів М. Скрипника, О. Шумського та ін. Піднесення української культури, освіти, науки, літератури. М. Хвильовий.

Згорання політики «українізації» на рубежі 20-30 рр. ХХ ст.

Голодомор 1932-1933 рр.: причини, наслідки.

Діяльність національно-політичних організацій Західної України, утворення Української Військової організації під керівництвом Є. Коновальця.

Утворення Українського Націонал-Демократичного об'єднання. Утворення Організації Українських націоналістів.

Українська культура в умовах тоталітарного режиму 20-40 рр. ХХ ст. Українізація: проблеми, перспективи. Становлення методу «Соціалістичного реалізму».

Репресії проти національної інтелігенції . «Розстріляне Відродження». Українське питання напередодні II Світової війни.

Пакт Молотова-Ріббентропа про поділ сфер впливу між СРСР і Німеччиною.

Західна Україна в планах Німеччини та СРСР.

Початок II Світової війни. Захоплення Червоною Армією Західної України.

Утворення більшовицького тоталітарного режиму в Західній Україні.

Початок німецько-радянської війни, план «Барбаросса».

Проголошення у Львові Акту відновлення Української Народної Республіки (УНР) 30 червня 1941 р.

Окупація України. Боротьба українського народу проти фашистських і радянських окупантів. Формування Руху Опору населенням України проти німецького окупаційного режиму. Розгорання національного Руху Опору на Волині і Поліссі. Формування загонів УПА.

Корінний перелом в ході війни. Завершення II Світової війни та вклад України у перемогу над фашизмом.

Вступ України в ООН.

Тема 7. Повоєнна Україна. Культурний розвиток України у повоєнний період.

Політичне становлення УРСР після II Світової війни. Становлення та ратифікація кордонів Української РСР.

Причини та наслідки голоду 1946-1947 рр.

Антиукраїнська політика тогочасного польського уряду в післявоєнний період. Операція «Вісла» та її наслідки для українського населення. Початок лібералізації в Україні після 1953 р. Політика М. Хрущова. Пробудження національно-культурного життя. Шістдесятники.

Згорання політики реформ та наступ на національно-культурне відродження.

Політика русифікації. Рух «Шістдесятників» та його визначні представники. Творчість Л. Косчтенко, Д. Павличкааааа, І. Драча, В. Стуса.

Освіта, література, театр за умов русифікації української культури. Розвиток українського кінематографу. С. Параджанов, І. Миколайчук. Розвиток театру. Н. Ужвій, А.Бучма. Музичне мистецтво. Л. Ревуцький, В. Лятошинський, С. Мірошниченко. Десидентський рух як спротив тоталітарного режиму. Національно-культурні процеси періоду перебудови.

Тема 8. Національно-державне та духовне відродження України кінця XX – поч. XXI ст.

Криза комуністичного режиму та її крах. Курс на перебудову. Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Перші прояви демократизації суспільного життя в Україні в II пол. 80-х рр. XX ст. Активізація українського національного руху. Утворення Народного руху України та його діяльність. Прийняття закону про державний статус української мови. Декларація про державний суверенітет України. Криза економічного, національного і політичного життя в СРСР. Державний переворот ГКНС 19-20 серпня 1991 р. Прийняття Акту про державну незалежність України (24 серпня 1991 р.). Всеукраїнський референдум (1 грудня 1991 р.). Обрання президентом України Л. Кравчука. Основні напрямки розбудови суверенної держави 1991-1994 рр. Президентські вибори 1994 р. Обрання президентом України Л. Кучми.

Державне будівництво України в другій половині 90-х рр. XX ст. Процес інтеграції України в європейський, правовий, військовий та економічний простір.

Вступ України до Ради Європи (1995). Прийняття Конституції України (28 червня 1996 р.) Українсько-російські відносини та їх суперечності. Українсько-американські відносини та їх роль у зміцненні внутрішнього та зовнішнього становища України. Президентсько-виборча кампанія 2004 р. Помаранчева революція 2004 р., її суть, вимоги, здобутки. Обрання президентом В. Ющенка. Курс на євроінтеграцію та НАТО. Вступ України до СОТ. Президентська кампанія 2010 р. Обрання президентом В. Януковича. Партія регіонів. Зміни до Конституції, посилення русифікації (закон Колесніченка-Кивалова “Про регіональні мови 2012 р.).

Політична криза 2013 р. Євромайдан і Революція Гідності. Закони про диктатуру 16 січня 2014 р. та застосування владою зброї проти громадян. Небесна Сотня. Спроба

перезавантаження влади, президентські вибори і парламентські вибори 2014 р. Обрання президентом України П. Порошенка.

Анексія Росією Автономної Республіки Крим. Сепаратистський заколот на Сході України. АТО. Військове протистояння російсько-терористичної агресії (2014-2018 рр.). Президентські вибори (31 березня 2019 р.). Другий тур президентських виборів (21 квітня 2019 р.). Обрання президентом України В. Зеленського. Дострокові вибори до Верховної Ради України (21 липня 2019 р.). Україна: перспективи і проблеми входження до ЄС. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації на території України 24.02.2022 р. Єднання українського народу в ході війни. Підтримка ЗСУ. Волонтерський рух. Українські лікарі на фронті і в тилу.

Демократизація та національно-культурне життя в Україні в 80-90 рр. ХХ ст.

Українська література, мистецтво в нових умовах існування незалежної держави.

Створення концепції національної освіти. Формування шкільництва. Система реформування вищої освіти та українські реалії.

Становище та перспективи розвитку української науки. Особливості мистецького та літературного життя.

Основи законодавства про культуру, мову, освіту. Входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору. Сучасний стан розвитку культури. Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі. Необхідність реформування культурної політики.

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ пп	Тема лекції	К-сть годин
1	Вступ до курсу. Початки державності на українських землях. Культура Стародавньої України.	2
2	Формування та історико-культурний розвиток держав Київська Русь та Галицько-Волинське князівство.	2
3	Історичні та культурні реалії в Україні у II пол. XIV – I пол. XVII ст.	2
4	Козацько-Гетьманська доба. Українське бароко.	2
5	Національне історико-культурне відродження України наприкінці XVIII-XIX ст.	2
6	Відродження української держави початку XX ст. Розквіт модернізму.	2
7	Україна у міжвоєнний період (1921-1939 рр.). Проблеми культурного розвитку.	2
8	Україна в роки Другої Світової війни (1939-1945 рр.)	2
9	Повоєнна Україна. Культурний розвиток України у повоєнний період.	2
10	Національно-державне та духовне відродження України кінця XX – поч. XXI ст.	2
	Усього	20

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ пп	Теми семінарських занять	К-сть годин
1	Формування та історико-культурний розвиток держав Київська Русь та Галицько-Волинське князівство.	2
2	Історичні та культурні реалії в Україні у II пол. XIV – I пол. XVII ст.	2
3	Козацько-Гетьманська доба. Українське бароко.	2
4	Національне історико-культурне відродження України наприкінці XVIII-XIX ст.	2
5	Відродження української держави початку XX ст. Розквіт модернізму.	2
6	Україна у міжвоєнний період та в роки Другої світової війни	2

	(1921-1945 рр.). Проблеми культурного розвитку.	
7	Повоєнна Україна. Культурний розвиток України у повоєнний період.	2
8	Національно-державне та духовне відродження України кінця ХХ – поч. ХХІ ст.	2
	Усього	16

7. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№п/п	Тема	К-сть годин
1.	Найдавніша історія України.	2
2.	Галицько-Волинська держава у боротьбі з золотоординським ігом.	2
3.	Середньовічна культура України.	2
4.	Посилення польської експансії на українських землях. Польсько-Литовські унії та їх наслідки для українського народу.	2
5	“Золотий час” козацького бароко.	2
6.	Національна революція 1917-1921 рр. Гетьманська держава та Директорія УНР.	2
7.	Боротьба Української Повстанської Армії за відновлення державності України в роки Другої Світової війни.	2
8.	Післявоєнна відбудова та нова хвиля масових репресій II пол. 40-х - поч. 50-х рр. ХХ ст. в Україні.	2
9.	Україна на шляху до суверенності та державної незалежності.	2
10.	Український модернізм у культурі та мистецтві.	2
11.	Руська Трійця: літературна та просвітницька діяльність.	2
12.	Українські ренесансні здобутки в архітектурі та мистецтві.	2
13.	Підготовка до екзамену	30
	Всього	54

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота студента, консультації.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.

Перевірка знань студентів проводиться за допомогою усного опитування на семінарських заняттях, виконання тестових робіт на заняттях, виступів з темами самостійної роботи.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими.

Проміжний контроль знань студентів проводиться у різних формах після завершення вивчення навчального розділу або його частин з метою виявити рівень засвоєння програмного матеріалу.

Проміжний контроль може проводитися у вигляді написання реферату, створення презентації, участь в конференціях.

10. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ - екзамен

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Оцінка (відмінно) виставляється студенту, який систематично працював протягом семестру, має глибокі знання програмного матеріалу з історії та культури України, вміє вільно висловлювати власну аргументовану думку з питань передбачених програмою, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, виявив здібність до самостійної роботи.

Оцінка (добре) виставляється студенту, який виявив достатнє знання навчального матеріалу, виконав передбачені програмою завдання, показав знання з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення у ході подальшого навчання.

Оцінка (задовільно) виставляється студенту, який за допомогою викладача дає відповіді на певні запитання, недостатньо осмислює теоретичний матеріал, допускає помилки у відповідях на семінарських заняттях.

Оцінка (незадовільно) виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не володіє навичками самостійної роботи.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Робоча програма, силабус, підручники та навчальні посібники, конспекти лекцій, електронні підручники, методичні рекомендації, тестові збірки, комп'ютерні презентації, ілюстративні матеріали.

13. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет та завдання курсу "Історія та культура України".
2. Становлення і розвиток людського суспільства на території України.
3. Особливості формування і розвитку трипільської культури.
4. Найдавніші державні утворення на території України
5. Процес формування і утворення держави Київська Русь-Україна.
6. Суспільно-політичний устрій Київської Русі.
7. Розквіт могутності Галицько-Волинської держави.
8. Причини занепаду Київської Русі та її історичне значення.
9. Король Данило Галицький.
10. Середньовічна архітектура України.
11. Українські землі у складі Великого Литовського князівства. Втрата суверенності.

12. Козацтво як феномен боротьби українського народу проти феодальної залежності.
13. Петро Конашевич-Сагайдачний – видатний політичний і державний діяч.
14. Причини, початок і хід визвольної війни українського народу під проводом Б.Хмельницьким. Зборівський трактат.
15. Відродження Б.Хмельницьким української державності, її розбудова та міжнародне значення.
16. Богдан Хмельницький: особистість в контексті епохи.
17. Переяславська угода 1654 року і її військово-політичний характер.
18. Руїна української козацької держави.
19. Конституція Пилипа Орлика.
20. Гетьманщина. Знищення автономії України щодо збереження української державності.
21. Кирило-Мефодієвське товариство.
22. Діяльність Руської Трійці.
23. Митрополит Андрей Шептицький.
24. Бойовий шлях українських Січових Стрільців.
25. Проголошення УНР та її боротьба за державну незалежність України.
26. Українська держава доби гетьмана П. Скоропадського.
27. Національно-державницький рух на західноукраїнських землях. ЗУНР та її історичне значення.
28. Директорія та її боротьба за державний суверенітет УНР.
29. М. Грушевський – перший президент України (політичний портрет).
30. Є. Петрушевич – президент ЗУНР (політичний портрет).
31. Історичне значення та причини невдач національної революції в Україні 1917-1921 рр.
32. Репресії в Україні 20-30-х рр. XX ст.
33. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні – геноцид українського народу.
34. Політичний портрет Євгена Коновальця.
35. Діяльність політичних сил Західної України за відновлення державності України (міжвоєнний період).
36. Діяльність ОУН-УПА за відновлення державності України.
37. Україна в роки Другої Світової війни.
38. Боротьба українського народу проти нацистського окупаційного режиму (1942-1944 рр.).
39. Роман Шухевич – головнокомандувач УПА.
40. Злочини сталінізму проти українського народу у повоєнні роки (1944-1953 рр.).
41. Лібералізація суспільно-політичного життя України та її згорання в 60 рр. XX ст.
42. Криза комуністичного режиму. Розгортання національно-визвольного руху (80-90 рр. XX ст.).
43. Проголошення незалежності України. Ліквідація тоталітарної держави – СРСР.
44. «Помаранчева революція» 2004 року: причини, хід, наслідки.
45. Основні напрямки зовнішньої політики України на початку третього тисячоліття.
46. «Революція Гідності»: причини і перспективи.
47. Україна та її європейський вибір.
48. Основні напрямки внутрішньої і зовнішньої політики України (2019-2025 рр.).
49. Культура Київської Русі: мова, писемність, освіта.

50. Культура Галицько-Волинського князівства: особливості розвитку, літописання, освіта, мистецтво.
51. Особливості українського Ренесансу. Ранній гуманізм в Україні.
52. Розвиток освіти в період українського Ренесансу.
53. Ренесансні центри України.
54. Культура українського Просвітництва
55. Особливості становлення та розвитку західноукраїнського бароко.
56. Українське козацьке бароко: освіта, наука, література, мистецтво.
57. Український театр та музика епохи бароко.
58. Друге культурно-національне відродження в Україні: причини, періодизація, характеристика основних етапів.
59. Українська культура ХІХ ст. (характеристика шляхетного періоду).
60. Друге культурно-національне відродження (народний період).
61. Культурно-національне відродження в Галичині (ХІХ ст.)
62. Характеристика основних періодів культури новітнього часу в Україні.
63. Український модернізм (література, театр, архітектура, мистецтво, кіно).
64. Українська культура в добу радянського тоталітаризму.
65. «Розстріляне відродження» в українській культурі.
66. Українська культура в ІІ пол. ХХ ст. Русифікація. Шістдесятники.
67. Українська культура в добу державної незалежності (1991-2025 рр.).
68. Проблеми формування молодіжної української культури на сучасному етапі.

14. ЛІТЕРАТУРА:

Навчальна:

1. «Братня навала». Війна Росії проти України ХІІ-ХХІ ст. / В. Брехуненко, М. Ковальчук, В. Корнієнко // Інститут української археології та джерелознавства НАН України, 2020.
2. 30 років незалежності України у 2-х томах. Т. 2. Від 18 серпня 1991 р. до 31 грудня 1991 р. / О. Бойко, Д. Яневський. – Вид-во «Фоліо», 2021.
3. Бачинська О. Українське козацтво. Золоті сторінки історії. - К., 2015.
4. Борисенко В. Історія культури України ХVІІ ст. Навч. посібник. – К., 2015.
5. Гісем О. Історія України. – Кам'янець-Подільський, 2015.
6. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. – К.: Портал, 2021.
7. Грушецький Б. Українська автономія та утворення УНР. К.: «Фоліо», 2021.
8. Дорошко М. Історія України. Курс лекцій. – К.: Саміт книга, 2020.
9. Залізник Л. Стародавня історія України. Вид-во «Темпора», 2019.
10. Історія України // Навчальний посібник за ред. В. Гарін, 2022.
11. Історія України в особах: ХХ століття (авт. кол. В. Шандра та ін.) - К., 2015.
12. Історія України ХХ – поч. ХХІ ст. : Навч. Посібник / За заг. ред. В.А. Смолія . – К.: Знання, 2021.
13. Історія України: Підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко, Н.М. Божко та ін. - К.: ВСВ «Медицина», 2021.
14. Історія України: Підручник / В.А. Качкан, В. Левандовський, О. Величко та ін. - К.: ВСВ «Медицина», 2018.
15. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1-4. – К. Наукова думка, 2019.
16. Історія української культури: підручник / В. Качкан, О. Величко, Н. Божко та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2021.

17. Історія цивілізації України. Т. 2. Від Русі до Галицького князівства (900 – 1256) // О. Черненко, О. Моця, О. Бубенок. - Вид-во «Фоліо», 2021.
18. Король В. Історія України. Навчальний посібник. - К., 2015.
19. Коталейчук С. Слава українського козацтва / С. Коталейчук, П. Кардаш. – К.: «ЦНЛ», 2020.
20. Лоза Ю. Історичний Атлас України. - К., 2015.
21. Майдан. Таємні файли / Брати Капранови. – Київ: вид-во «Нора-друк», 2021.
22. Неоголошені війни Росії проти України у ХХ – поч. ХХІ ст. / М. Дорошенко. – Вид-во «Ніка-центр», 2020.
23. Семененко В. Історія України з прадавніх часів до сьогодення / В. Семененко, Л. Радченко. – Харків: Торсінг, 2021.
24. Сергійчук В. Нариси історії України. - К.: Ліра, 2022.
25. Смолій В. Історія української держави. Гетьманат ранньомодерної доби. -0 К.: «Арій», 2018.
26. Терещенко Ю. Довге ХІХ ст.: спротив асиміляції. К.: «Темпора», 2022.
27. Чапуга С. Витоки української державності. Докняжий період. Навчальний посібник. – К. 2021.
28. Шокалюк О. Історія України. Навчальний посібник / О. Шокалюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2021.
29. Яворницький Д. Історія Запорізьких козаків.– К.: “ЦНЛ”. – Т.1, 2020.
30. Яковенко Н. Нариси історії середньовічної та ранньомодерної України. - Вид-во «Критика», 2019.

Додаткова:

1. Довідник з історії України (О.Уривавлкін). - 2020.
2. Енциклопедія історії України. У 8-ми томах. - К., Наукова думка, 2019.
3. Кармазіна М. Між історією і політикою. Монографія М.Кармазіна. - К., 2015.
4. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми (за заг.ред. П.Зашкільняка. - Львів, 2004.

15. ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Енциклопедія України в Інтернеті" (The Internet Encyclopedia of Ukraine www.encyclopediiaofukraine.com/)
2. Електронні підручники:
 - 1) Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. – Харків: ХНУВС, 2017. – 108 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3d2cd67a-9ae4-4ddc-a660-b8854b706679/content>
 - 2) Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream>
 - 3) Пальм, Т. Є. Гетало. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. - 296 с. (Укр. мов.). URL: <http://repository.hneu.edu.ua>
 - 4) Навч. посібник / Наук. ред. В.М. Шейко. - К.: Кондор, 2006. - 264 с [Електронний ресурс] Режим доступу URL:<http://www.unt.kiev.ua/library books>
3. Анімовані фільми: [Проект «Країна. Історія українських земель»](#)

4. Пізнавальний український історичний портал: <https://likbez.org.ua/ua/>
5. Histography: повна хронологія від великого вибуху до сучасності" <http://histography.io>
6. Historypin: найбільший віртуальний музей - <https://www.historypin.org/en/>
7. Довідник з історії України: е-версія (*history franko.lv iv. u a/do v id нук. htm*),
8. «Історія України. Докудрама». URL: <https://www.google.com/search7q>

